

Tiit-Rein Viitso 75 éves

Az ünnepelt 1938. március 4-én született, Tallinnban. Viitso a Tartui Egyetem balti finn nyelvekért felelős professzor emeritusa, mégis ha az érdeklődési, kutatási körét kellene meghatároznunk, legegyszerűbben azt mondhatnánk: minden érdekl, minden formában. Korunk polihisztora máig aktívan részt vesz az észtországi és a nemzetközi finnugor kutatásban. Terepen végez gyűjtéseket, órákat tart, számos folyóirat szerkesztője és több társaság megbecsült tagja, publikációs listája mind mennyiségében, mind egyes tételeiben különleges, miközben lelkesen, mit sem csökkenő energiával sétál szerényen mosolyogva az új Philosophicum folyosóin.

Viitso 1961-ben végzett a Tartui Egyetemen, és még abban az évben publikálta 45 oldalas dolgozatát a vót nyelv egyik nyelvjárásának hangtanáról. A nyelvjárások vizsgálatában már ekkor megmutatózó precízsege végigkíséri pályáját. Ismerői azt szokták mondani, hogy lehetetlen megbecsülni, hány nyelven beszél és ért. Ennek tükrében annak összeszámlálását, hány nyelv dialektusát térképezte fel akár hangtani, akár morfológiai vagy lexikológiai szempontból, jobb meg se kísérelni. Már a publikációs listáján való barangolás (tételeinek száma bőven 300 felett jár és folyamatosan bővül) is igazi „tudományos kalandpark”.

1966-os kandidátusi védésén az északi vepsze hangtani kérdései (*Äänisvepsa murde väljendustasandi kirjeldus*), majd 1982-es nagydoktori disszertációjában a balti finn nyelvek fonológiai rendszere és annak főbb nyelvtörténeti kérdései (*Основные проблемы фонологической структуры прибалтийско-финских языков и ее истории*) foglalkoztatták. A hangtan későbbi kutatásainak is meghatározó vizsgálati területe, első összehasonlító munkájában (1981) az észti, lív, vepsze és vót hangtani jellemzőinek feltérképezése későbbi munkáinak is alapjául szolgált. Számtalan ismeretterjesztő és sok tekintetben fontos összefoglaló műben (mint pl. az Abondolo szerkesztette *The Uralic languages* c. munkában) jelentek meg a balti finn nyelveket érintő áttekintő írásai; folyamatosan publikál észti nyelvet vagy kutatástörténetet előtérbe helyező tanulmányokat, illetve részt vett a balti finn nyelvatlasz, az *Atlas Linguarum Fennicarum I–III.* sorozat írásában és szerkesztésében.

Meg kell említenünk a lívekhez és a lív nyelvhez való viszonyát is. Ez az eredményekkel és sikerekkel kikövezett ív talán szépen kirajzolódik abban, hogy az 1981-ben megjelent *Liivi vanasõnad eesti, vadja ja lätõ vastatega I–II.* kötetekben még/már résztvevőként jelenik meg a kutatásban; 1995-ben javaslatot tesz a lív helyesírás megreformálására; a teljes mértékben működő elveket a gyakorlatban is alkalmazza publikációs tevékenysége során, vala-

mint eddigi munkásságának csúcspontjaként 2012-ben megjelent új lív szótárában (*Līvõkīel–ēstikīel–leļkīel sōnārōntōz. Liivi–eesti–läti sōnaraamat. Lī-biešu–igauņu–latviešu vārdnīca*), mely minden eddiginél nagyobb, 13 ezer címszavas lexikográfiai mű. És mi sem bizonyítja jobban, hogy nem szobatudós, mint hogy az 1970-es évektől napjainkig részt vett a gyűjtéseken.

1989 óta vesz részt az *Emakeele Seltsi Aastaraamat* [Anyanyelvi társaság évkönyve] szerkesztésében, 1998-tól a *Liivlaste Sõprade Ühingu* [A lívek barátainak egyesülete] munkájában.

Kitüntetései is önmagukért beszélnek. Többek között az oktatásban és a tudományban végzett kiemelkedő munkájáért 2001-ben a Valgetähe teenetemärk, azaz Fehér csillag érdemrenddel jutalmazták, ezt követte 2005-ben a Paul Ariste medál, 2006-ban a Doctor honoris causa Universitatis Latviensis, majd 2011-ben a Ferdinand Johann Wiedemann díj.

Munkássága során elért értékeit jól jelzik a tiszteletére rendezett konferenciák témái és a résztvevők sora. Idén márciusban a kisebb balti finn nyelvek kultúrája és nyelve témakörében került sor ilyen ünnepi rendezvényekre, jubileumi alkalomként is fórumot biztosítva az aktuális és fontos kérdéseknek.

TÓTH ANIKÓ NIKOLETT

Csúcs Sándor 70 éves

1963 táján hatan kezdtük az Eötvös Loránd Tudományegyetemen finnugor szakos tanulmányainkat: Csúcs Sándor, Honti László, Szij Enikő, én, és a körünkben már nem található Boda Mária és Korenchy Éva. Éppen ötven évvel ezelőtt indult meg hazánkban, az ELTE-n és a debreceni egyetemen a finnugor szakos oktatás.

Csúcs Sándor a permissztika kimagasló kutatója, a nyelvtudomány doktora lett, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a finnugor tanszék kezdeményezője, majd professzora, az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos tanácsadója, a Reguly Társaság megalapítója, a Finnugor Világ szerkesztőbizottságának elnöke, a FUD szerkesztőbizottságának tagja és votják állami kitüntetés mellett 2010. május 21-e óta a Finn Oroszlán lovagrend első osztályú érdemrendjének birtokosa. Nézzük dióhéjban életrajzát!

Szegeden született 1943. április 7-én. Másik két egyetemi szakja a magyar és az orosz volt. Az ELTE elvégzése után három évig egy pesti általános iskolában tanított. 1970-től 1976-ig a Turku Egyetem magyar lektora. 1976-tól nyugdíjazásáig az MTA Nyelvtudományi Intézet finnugor osztályán tudományos munkatárs, főmunkatárs, osztályvezető. 1992-ben a PPKE-n a magyar